

Ruïnes d'un antic mas

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Sota cal Companyó al costat d' una zona d'acampada prop de la coneguda "font de cal Companyó"
Emplaçament	Sota la casa de Cal Companyó, 300 mts al nord dels "Guixassos" prop de la font
Alçada:	832,9
Coordenades:	
Latitud:	42.2411
Longitud:	1.89983
UTM Est (X):	409231
UTM Nord (Y):	4677132

Classificació

Número de fitxa	08099-2
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval
Segle	XI-XV
Any	2017
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Recentment s'hi ha practicat una neteja de la zona ja que està molt a prop d'una zona d'acampada
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00600020
Fitxes associades:	
<u>Cal Companyó</u>	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

A escassos metres de la casa de Cal Companyó i prop d'un prat emprat com a terreny d'acampada (Coma de Cal Companyó) hi ha les ruïnes d'aquest mas de difícil identificació. Es tracta de les ruïnes d'una estructura de planta més aviat rectangular amb una orientació de sud a nord i realitzada amb murs de 60 cm d'ample amb aparell de carreus de pedra, units amb argila. Conserva tant sols una única filada. Sembla que aquesta construcció hauria tingut com a mínim tres cossos més ja que cap a la banda sud s'estenen altres construccions. Cal destacar la presència d'una mena de recipient rectangular adossat a la part interna de la paret de tramuntana i delimitada per pedres ben treballades. Aquest element de difícil identificació l'hauríem de relacionar amb algun tipus de premsa, o trull ja que al costat de la casa s'ha pogut trobar un contrapès de premsa. Tot l'àmbit està cobert de vegetació i també de runa, però, tot i així les estructures es poden identificar de forma clara.

Observacions:

Aquest mas sembla correspondre en un mas d'origen medieval similar als conservats a Vilosiu (TM. De Cercs) i altres llocs de la comarca del Berguedà.

Història

Les cases de la vall de Brocà "vallis Huchrenanesis" o "Bucarannesis" apareixen esmentades des de molt antic i sobretot en l'acta de consagració del monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Amb tot i segons Salrach, la vall de Brocà va ser ocupada per agricultors als segles VIII i IX, molt abans de l'acta de consagració del monestir. Les referències documentals més antigues de Brocà s'esmenten a través de la documentació del monestir de Sant Llorenç i la veïna parròquia de Sant Miquel de Sant Llorenç. Segons els autors aquesta vall no sols incorporava la vall del Bastareny "rivo Bastanside" sino que s'estenia a l'est incorporant també part de la vall de Lillet amb les zones de Gavarrós i Pardinella i a l'oest amb les zones de Grèixer i al sud fins a la riera de Saldes o riu d'Eina amb els vilatges de Les Llenes. La documentació del monestir (docs ACA monacals d'hisenda. Vol 801, 100 r) segons Bolós s'esmenta la donació d'una vinya prop de Sant Martí de Brocà i sota el vilar "d'Osorneu". Aquest vilar de difícil identificació o bé es podria relacionar amb aquest mas o bé amb la zona de Rotllan. Aquest vilar "d'Osorneu" torna a aparèixer en un altre document. Aquesta vegada dins el mateix volum 801 i pàg 954. (ACA monacals d'Hisenda. Vol. 801, 954) on comenta que un tal Guifrè dona a Sant Llorenç. Una peça de terra i dues vinyes amb llurs arbres a la vall de Brocà i al vilar d'Osorneu al lloc de Delapart i Derano. No sabem doncs on seria aquest mas ni aquesta vinya tot i que hom creu que serien al lloc esmentat. Documentació posterior pertanyent a la vila de Bagà i les seves baronies no ens esmenta en cap moment aquest lloc, donant a entendre que o bé hauria canviat la seva denominació o tanmateix hauria desaparegut. Sembla que l'abandó d'aquest mas i molts altres que hem pogut documentar en aquest treball es produí al llarg de la baixa edat mitjana arran de la crisi baix medieval, la fi del règim feudal i la pesta negra (1348) que significà una pèrdua de les zones rurals i un aflorament de les zones urbanes. En el cas de la vall de Brocà aquest despoblament es fa ben eficaç ja que moltes de les masies que subsisteixen i sobreviuen la pesta canvien de nom a l'era moderna. A tall d'exemple la propera casa de Cal Companyó (antiga casa de la vall) al cadastre de Brocà del 1729-1740 esmenta ja el nom de Cal Companyó que ens arribarà fins als nostres dies.

Bibliografia

BOLÓS i MASCLANS, J; PAGÈS, M (1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Barcelona. Artestudi. P-76. SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol. I i II. ACA. Bagà. Monacals d'Hisenda. Vol. 801

